

גמ' חולין (יד-טו.) - השוחט בשבת

רב דניאל שטיין

א. שו"ע (יו"ד סי' י"א סע' א') - לעולם שוחטין בין ביום ובין בלילה במה דברים אמורים בשאבוקה כנגדו אבל אם אין אבוקה כנגדו וכו' לא ישחוט ואם שחט שחיטתו כשרה: הגה ושני נרות חשובין אבוקה. [הגהות הגרע"א (שם) - דאפילו אינם דבוקים מיקרי אבוקה וכן לענין הבדלה].

ב. שו"ע (או"ח סי' הצ"ר סע' ב') - מצוה מן המובחר לברך על אבוקה וכו': הגה ונר שיש לו שתי פתילות מיקרי אבוקה. [משנ"ב (ס"ק ח') - ומשמע מדברי המגן אברהם שיראה שיגיעו המאורות להדדי דאז חשיב אבוקה].

ג. שו"ע (או"ח סי' תק"ב סע' ב') - אגדה של עצים שהדלקה במדורה כל עץ שלא אחזה בו האש מתר לשמטו ואינו דומה למסיר שמן מהנר. [משנ"ב (ס"ק י"ט) - אבל אם אחזה בו האש אסור לסלקו דבזה ממעט האש של האגודה כלה].

ד. ס' קובץ הערות (סי' ע"ד אות ג') - וי"ל עוד, דלא שייך לא מהני על חלות הדין אלא היכא שהאדם הוא הפועל את חלות הדין, כגון בקנינין והקדש ותרומה, דבכל אלו הדין חל ע"י דעת האדם, דמשו"ה ביכולתו להטיל בהן תנאי ושיור ולקבוע זמן, אבל היכא שהדין חל מאליו ע"י המעשה, כגון בשחיטה המתרת הבהמה, שאין ההיתר מכח דעת האדם, אלא מעשה השחיטה היא המתרת, ועל כן אינו יכול להטיל תנאי ושיור בשחיטה ולא לקבוע זמן, בכה"ג לא אמרינן אע"מ.

ה. פירוש המשניות להרמב"ם (יד.) - ואמרו השוחט בשבת, אם היה שוגג ולפיכך שחיטתו כשרה. ואמרו אף על פי שמתחייב בנפשו אמר התלמוד שענינו כך אף על פי שבמזיד מתחייב בנפשו בשוגג שחיטתו כשרה. ושמא תאמר ולמה לא תהא שחיטת מזיד בשבת כשרה הואיל ולא יהא מחלל ותאסר שחיטתו אלא אחר גמר השחיטה ואם שחט אחר כך נשחט אחר הוא שיהיה אסור, דע כי משיעשה חבורה בצואר הנשחט נעשה מחלל שבת לפני שישחוט כלום מן הושט והקנה, ואם תרצה יותר ברור מזה אמור, בעת ששחט מקצת הסימנין לפני שיגמור השחיטה נעשה מחלל שבת, ונמצא גמרו את השחיטה כשהוא פסול.

ו. חי' הר"ן חולין (יד.) - י"ל דלמאי דסליק אדעתין מעיקרא מוקמינן למתני' בשוחט בצנעא אבל בתוספות כתבו דאפילו במזיד ובפרהסיא שחיטתו הראשונה כשרה שאינו נעשה מומר אלא עד גמר שחיטה.

ז. ש"ך (יו"ד סי' ב' ס"ק י"ז) - דע שיש מחלוקת בין הפוסקים בזה והעיקר כהאומרים דעבודת כוכבים אפילו בצנעה אפילו רק פעם אחת הוי מומר לכל התורה ודינו כעובד כוכבים וכן אפי' חילל שבת פעם א' בפרהסיא מיהו באותה שחיטה לא נעשה בה מומר כגון בשוחט לעבודת כוכבים או השוחט בשבת אין שחיטה זו אסורה משום שחיטת מומר אלא משום שוחט לעבודת כוכבים.

ח. רמב"ם (פ"ו מאכ"א הי"ב) - כל הדברים האלו לבשר צריך לבשלו אבל לצלי מולח וצולה מיד, והרוצה לאכול בשר חי מולחו יפה יפה ומדיחו יפה יפה ואחר כך יאכל. [השגת הראב"ד (שם) - כתב הראב"ד ז"ל לבשר חי אינו צריך מליחה דם האיברים דלא פירש מותר].

ט. ס' שיעורי הרב (סי' מ"א) - שנחלקו התוס' והרמב"ם בגדר ההיתר דם האברים שלא פירש, דעת התוס' ורוב הראשונים היא דם האברים שלא פירש אינו דם כלל אלא דינו כמוהל הבשר. ואילו הרמב"ם סובר דם האברים שלא פירש דינו כדם אם יכול להוציאו בקל, ורק בדם הנשאר אף לאחר מליחה הוא דאמרינן שדינו כבשר. ומשו"ה אף אם רוצה לאכול בשר חי צריך למלחו היטב, דכל דם שיכול להוציא מן הבשר בקל דינו כדם ואסור באכילה.

י. תשו' הרשב"א (ח"א סי' תס"ו) - בדם הפורש ממקום למקום בתוך הבשר ולא יצא לחוץ שאינו אסור אלא הרי הוא כאלו לא פירש כלל ומותר כדם האיברים שלא פירש, בזה אינו דן דינו להתיר וכו' אלמא אף על פי שלא פירש לחוץ אלא בתוך הבשר ממקום למקום אסור דפירש ממקום למקום בתוך האיברים חשוב כיוצא לחוץ.

יא. רמ"א (סי' ע"ו סע' ב') - ובדיעבד אין לחוש ואין חלוק בכל זה בין אם רוצה לאכול כך צלי או רוצה לבשלו אחר כך רק שיצלנו תחילה כדי שיהא ראוי לאכילה דהיינו כחצי צלייתו. [ש"ך (ס"ק י"ג) - לכאורה משמע דאם רוצה לבשלו אח"כ לחוד קאי דאז אם לא יצלנו כדי שיהא ראוי לאכילה נשאר דם בתוכו ויוצא אח"כ ע"י בישול. אבל אם רוצה לאכלה כל צלוי אף שנצלה מעט שרי דמה שנשאר בתוכו הוי דם האברים שלא פירש ומותר. אבל האו"ה כתב דאף לאכלו כך אסור אם לא נצלה כל צרכו. וא"כ י"ל דקאי אתרווייהו].

יב. שו"ע (סי' ס"ט סע' י"ח) - בשר שנמלח בכלי שאינו מנוקב ושהה בו וכו' כל מה שממנו בציר אסור לאכלו אפילו צלי וחלק החתיכה שחוץ לציר אין אסור ממנו וכו': הגה ויש אוסרים כל החתיכה אפילו מה שחוץ לציר. [ש"ך (ס"ק ע"ד) - שלא יצא דמה ממנה לפי שהמקום דחוק כיון שאין הכלי מנוקב, ואע"פ שדם האיברים שלא פירש מותר היינו דוקא שלא פירש כלל ממקומו אבל פירש ממקום למקום לא כגון הכא דכיון שמלח מיד הדם פירש ויצא ממקום למקום ואינו יוצא לגמרי כיון שהוא בכלי שאינו מנוקב ושוב אינו יוצא לא על ידי מליחה ולא על ידי צליה].